

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ne dajmo se.

„Mnogo sovražnikov, mnogo česti.“ Ko bi bilo to res, potem bi imeli mi Slovenci še obilo česti upati. Po vseh straneh ob nas sovražnik! Ob severu Nemec, ob jugu Lah, Slovenec v sredi, pritiskan od obeh. Zares, ko bi ne čutili da smo Slavjani, da se na vse zadnje moremo prizivati na pomoč 80 milijonov bratov, morali bi Slovenci, ko bi bili izolirani, kar obupati in pustiti težek boj za svoje narodno bitje.

Te misli smo imeli, ko smo denes skoro v vseh novinah čitali iz Trsta telegrame o škandalu v tržaškem mestnem zboru, kakor smo ga poročali v včerajšnji številki našega lista. Slovenska poslanka za slovensko tržaško okolico, gospod Nabergoj in Gorjup sta se klicana oglasila s slovensko besedico „tukaj“ in sta glasovala s slovensko zanikalnico „ne“ v tržaškem zboru. A samo zaradi teh kratkih slovenskih besed so italijanski poslanci silno vzburili se, naredili halabuko, in pri važnej seji je zbor brez sklepa razšel se; ves Trst, kar je italijanskega, je cel dan zaradi te nevarnosti poslovenjenja razburjen; tržaški časniki prinašajo članke polne hvale italijanskim poslanca in polne graje Slovenca, ki sta se v Avstriji, kjer davek plačujeta, drznila svoj slavjanski jezik rabiti, jezik 80 milijonov!

V Gradci se Nemec strese od gnjeva in straha pred Slovanstvom, če vidi slovenski plakat na steni, — v Trstu Italijan ali poitalijančeni bastardat od jeze in straha vzkipi, ko je slišal samo glasovati slovenski! Od obeh krajev ti ljubeznjivi sosedje vpijejo na nas Slovence, da jim vodo kalimo, vpijejo, da njih jeziku krivico delamo, če svoj jezik govoriti hočemo na onej zemlji, kjer smo mi doma od praveka, od davnega časa, ko njih niti bilo ni! Nemec in Lah vpije zaradi tega na nas, ker ljubimo svoje, vpije na nas, da smo „provokaterji“ ker rabimo in delamo to, kar ona dva sama, Nemec in Lah, izdajata za domovinsko in rodoljubno krepko, kadar se tiče nemščine in laščine. Vpijeta na nas, da bi nas ostrašila, da bi nehali čuvati svojo slovensko narodnost ter da bi se dali mirno ponemčiti in poitalijančiti. Ali ne dajmo se ostrašiti! Kadar je halabuka največja, težava našega boja najvidnejša, ne pozabimo, da nismo le Slovenci, nego i Slavjani, in ne dajmo se, tudi če vidimo, da Lah zvesto Nemec pomaga, kadar je treba iti zoper nas.

Majhen je vnanji povod tržaške afere; brezstrastnemu človeku se cela scena smešna zdi; vendar velik je nje uzrok, zato pa je tudi večji nje pomen, kakor se zdi na prvi hip. Slovenci tržaške okolice in Trsta so enkrat v

javnosti začeli svojemu jeziku veljavo dajati. Zdaj ne smejo udati se, ne smejo popustiti. To nij tako malo važno, kakor bode morda trdil kakšen filisterski narodnjak, ki je naroden le z besedo a s srcem ne. Od Lahov se učimo! Oni, ki hoté Trst italijansko pripraviti za irredento Italijo, oni si prizadevajo vero ohraniti, da je Trst čisto italijansk. Zato so strepetali, ko so slišali slovensko besedico v javnem tržaškem zastopu, boječi se te glasne priče, da stanujejo tu tudi Slovenci. Ta priča ne sme umolkni. To je zahtev slovenskega interesa takó kakor avstrijskega. Zato ima pa tudi avstrijska vlada dolžnost Slovence varovati in zakonjednakopravnosti vseh avstrijskih jezikov čuvati tudi Lahom nasproti.

Ne smatramo tega hrupa, ki so ga Italijani zagnali, čuvši v javnem tržaškem zastopu slovensko besedo, kot samo „smešno“ izjavo ali pretiranost. Jemljimo to kot politično stvar, ki tudi je. Italijani se bojé Slovanstva, bojé se videza slovanskega, potegujejo se za glasove svojega jezika, ker ga ljubijo. Mi jih moramo posnemati in ravno tako trdovratno svoj jezik čestiti s tem, da ga rabimo. Če ga ne bomo sami, nihče ga ne bode. Lah pravijo, da so Slovenci „provokaterji“. Slobodno. Tudi volk je rekel, da mu jagne vodo kali, ki se je doli pod njim ob potoku napajalo.

Poslancema Nabergoju in Gorjupu pak v imenu vsega Slovanstva pozdrav in slovanski klic: ne dajmo se!

Iz deželnih zborov.

Kranjski deželni zbor.

(9. seja dne 7. julija.)

(Daj.)

K drugej točki o ustanovitvi glavnih občin govori poslanec Svetec. Govornik pravi: Jaz temu nasvetu glede operata ne morem pritrditi. Postava od leta 1869 veli, naj se zlože male občine v večje takó, da bodo imele po 3000 duš. Izjema, določuje postava, naj se naredi le takrat, kadar je neobhodno potrebna. Operat se posebno ozira na koristi mestnih občin, akoravno jaz nobenih razlik koristi mej občinami mest in trgov ter kmetskih občin ne vidim. V srednjem veku je imelo to nekaj smisla, kajti tačas so veljale privilegije. Zdaj pa je kmet in „purgar“ ali mestjan tako rekoč vse eno. Obrtnija cvete na kmetih bolj kot v mestih in trgih in mestjani se skoraj brez razločka pečajo tudi s kmetijo, tako da se po mnogih mestih reče: „Kadar gredó kmetje iz mest na polje, nij nobenega purgarja doma“. Reci pa, da bi bile res kakšne antipatije mej mesti in kmetskimi ob-

činami: ali je potlej treba tiste še gojiti? Jaz mislim marveč, da bi bilo treba take antipatije, ko bi bile, poravnati. Sploh nij v celej Evropi teh razločkov, kakor so pri nas, da bi imeli kurije, še celo na Ogerskem ne. Treba je tedaj na to delati, da se nepotrebni razločki odstranijo. Če se fantje dveh raznih vasi stepó, ne bode se reklo, da imata zato obe vasi uže različne interese. Naša mesta in naši trgi so po inteligenciji, ki v njih stanuje, poklicani biti voditelji v občinskih zadevah. Zato pa je treba kmetske občine z njimi družiti, ne pa od njih trgati. (Dobro! Dobro!) Predloženi operat pa je občine, katero obstoje uže 30 let, razkosal. Tako n. pr. je odločil kmetske občine od Postojne, Loke, Vipave, katere občine so imele vse čez 3000 duš. Ta začetek se bode gotovo nadaljeval pri mestih in trgih na Dolenjskem, tako da bode imela Kostanjevica le 400, Krško le 800, Lj-tija le 400 in Turjak le 170 duš. (Čujte! Čujte!) Vprašam tedaj, ali bode to pospeševalo občinsko življenje? Uže zdaj se toži, da ne morejo občine biti svojej nalogi kos, in sploh se še govori, da naj bi prevzele razen lastnega še večje izročeno delovanje, da naj bi imele občine mest in trgov še poleg tega okrajno blagajnico, naj bi plačevale zdravnika, babico, naj bi se ustanovile požarne brambe, naj bi zidale hiralnice itd. Kako bode mogla temu kos biti n. pr. Radovljica, Krško, Višnja gora, katera zadnja bode sama štela komaj 400 duš?

Mej tem tedaj, ko postava določuje, da se ima izjema napraviti le kjer je neizogibljiva, storila se je v tem operatu izjema v najobilnejšji meri, tako da se mora reči, da se je postava postavila na glavo. Ko se je postava o velikih občinah delala, bil jej je uzor ustanoviti velike občine kakor so bile pod francosko vlado „mairie“, ali pa kakor so prej bili takozvani „oberrichterji“. Izjeme so v postavi namenjene le v takih krajih, kjer jih nij mogoče družiti, tako v ozkih dolinah, strmih gorah, ali v takih krajih, kjer nij mogoče napraviti brez škode večje občine. Na to pa se nij mislilo, da bi se v ravnini občine narazen trgale. Operat uže ne ustreza prvej zahtevi postave, da morajo glavne občine imeti najmanj 3000 duš. Iz Škofje Loke, katera je bila gotovo lepa velika občina, napravljajo operat kar tri občine. Peticije, katere so prišle iz Postojne in iz Krškega, naj bi bile mestne občine samostojne in naj se odtrgajo od kmetskih občin bile so iz Ljubljane naročene, (Klici: istina!) in to za strankarsk manever. Končno se obračam do visoke c. kr. vlade, naj ona take strankarske složbe velicij občin, katera je tudi protipostavna, ne potrdi. (Dobro! Dobro!)

Dežman pravi, da je on tisti, kateri je skrpal ta operat, kako se imajo občine složiti in trgati. On toži, da je bilo to zanj strašno težko delo. Pred se je zmirom reklo, da nima kmetje in mestjani nič skupnih interesov, zdaj trgi drugačne, a kmetje še zmirom pravijo: mi smo posestniki, mi imamo nekaj, mestjani so pa berači. Iz strankarskega stališča, pravi Dežman, da nij delal tega operata, nego da bi zahteval občin ustregel. Dežman pravi končno, da nijso bile peticije iz Postojne in Krškega naročene.

Poslanec Lavrenčič razloži, da so pri občini Vrhpolje in Vipava posebne okoliščine, da je tu torej izjema, kakor jo postava pri-
pusti, vrh tega pa je občina Vipava in Vrhpolje zadovoljna, da se razdružita.

Deželni predsednik Winkler pravi, da je zložitev glavnih občin jako velike važnosti. Vsi deželni zbori, mej katerimi sta omeniti goriški in isterski, kot nam najbližja, so jako obširno vprašanje obravnavali in povsod se je delalo na to, ustvariti take občine, da bi mogle živeti. Postavo l. 1869 si tolmačita obe stranki deželnega zbora različno. Poslanec Svetec je kazal na bivše „merije“ in oberrichterje, a to so bile velike občine, v katerih nij imel župan z dvema priseženima možema opravljati teh poslov, katere ima opravljati župan danes v lastnem in v izročenem delokrogu. Če se reče, da ima katastralna občina pravico svoje premoženje sama oskrbovati, odločilno je le to, kar sklene glavna občina, po njej se morajo vladati. Tedaj se bode težko doseglo ustreči raznim interesom potom, kakor si ga misli gosp. Svetec. A tudi to, kar g. Dežman, želi bode težko izpeljivo. Občine bodo ugovarjale, posebne majhene, katere se bodo bale, da bi v velikej občini ne prišle v manjšino in bi se tako škodovati mogli nje interesi. Deželni predsednik opominja, da operat leži že 1½ leta, a da on ga je našel tako, kakor je bil, še nič odločenega, nič rešenega. Njemu je do zdaj manjkalo materialnega časa, da bi ga bil preštudiral. Dokler se postava od l. 1869 ne prenaredi, mora vlada delati na to, da se izpelje. A treba bode v postavi odstraniti dosti napak. Nij v njej določeno, kako se ima vršiti volitev, kdo predseduje itd. Ako se bodo občine protivile združenju in se ne bosta vlada in deželni zbor porazumeti mogla, bode deželni zbor odločil.

Poslanec dr. Deu pravi, da peticija postojnska je bila sklenena v občinskem zastopu in da je z njo sporazumljeno vse prebivalstvo postojnsko. Postojna je občina, katerej nij treba druge pomoči, ona sama za se lahko izhaja.

Dr. Bleiweis: Poslanec Dežman je nam očital, da mi svoje prepričanje o tej stvari, namreč kar se tiče glavnih občin, menjavamo. Kdo bi se lažje spominjal pregovora: „Tempora mutantur et nos mutamur in illis“, kot g. Dežman, ki je vendar nekdanj navdušeno pel „Slava Slavjanom“ in ki danes poje vse drugo pesen. Jaz odkritosrčno povem, da nijsem za Svetčeva načela. Po mojem mnenju naj bi se pri nas ustanovilo kakor na Hrvatskem velike županije, katerim naj bi se izročil ves delokrog da bode vendar enkrat konec okrajnim glavarstvom, kateri so res pravi pašaliki v naši deželi. (Dobro! na levoj.)

Poslanec Svetec: Ako je deželni odbor in gospodarski odsek sprevidel, da se postava od l. 1869 ne da izpeljati tako, kakor je, potem naj bi bil pravilno nasvetoval premembo

postave. To je ravno napačno, da je deželni odbor, kateri je uvidel pomanjkljivost postave, pred začel na nje podlagi delati, predno je prišel pred deželni zbor, kateremu naj bi nasvetoval, naj odstrani pomanjkljivosti. — Peticija iz Postojne in iz Krškega ima enak uzor. Ako poslanec Dežman meni očita, da se po vetru obračam („wetterwendigkeit“) je to popolnem neutemeljeno. Jaz sem l. 1869 glasoval za glavne občine in glasujem tudi še danes za nje, se ve da pa ne za take, kakor jih je g. Dežman skrpal. (Dobro! dobro!) Gospod Dežman je tudi zasmehoval članek v slovenskem časopisu „Slovenskem Narodu“, kateri pravi, da so Slovenci ustavoverni in je rekel, da to nij res in je tudi obračanje po vetru, kajti naša stranka da je zmirom napadala ustavo. Jaz pa trdim, da smo ravno tako dobri ustavoverci, kakor — — —

Deželni glavar Kaltenegger prestriže Svetcu besedo in ga opominja, naj ostane „pri stvari“.

Poslanec Svetec: Prosim, jaz odgovarjam le temu, kar je g. Dežman prej govoril, ne da bi bil v govoru ustavljen. — Jaz tedaj ponavljam trdim, da smo mi Slovenci ravno tako dobri ustavoverci kot gospodje one strani, samo da nečemo ustave le za sebe, ampak za vse z jednako pravico. Gospodje one strani jako skrbno za se zahtevajo tista določila ustave, katera njim ugajajo, v prvi vrsti volilne rede, a na pr. o členu 19., katerega izvršenje zahtevamo mi, nečemo nič slišati. (Živahna pohvala na levoj in mej poslušalci.) To pa je razloček ustavoljubja in vernosti ustavi mej nami in mej gospodi one strani. Ako meni g. Dežman očita, da sem veteranjašk, mu na to odgovarjam, da tako strašnega skoka od jednega prepričanja k drugemu, kakor ga je storil on, nijsem še napravil in ga tudi ne bom. (Dobro! Dobro!)

Poslanec Dežman jezno ustane, in reče, da kar sedi v deželnem zboru, nij nikdar drugačnega mnenja bil kot zdaj.

„Večni poročevalec“ nemškutarske večine vitez Vesteneck pravi, da so narodni poslanci svoje mnenje premenili in trdi, da se je vse v smislu postave vršilo. O Postojni govoreč pravi, da ima trg Postojna vse druge interese, nego li kmetske občine, kajti Postojna hoče da pridejo tujci, kmetje pa tega nečemo, in nečemo v obče nikjer civilnega človeka za župana voliti. (Oho-klici na levoj in smeh.) Dr. Bleiweis, pravi vitez Vesteneck, da je po svojem starem običaji zajavkal, in da neče, da bi bili uradi taki, kakor so zdaj. Vesteneck pa je te misli, da naj pride vlada še tako avtonomistična, da se uprave kakoršna je zdaj ne bode dotikala, kajti vedela bo, da le, če se zveže uprava v enej roki, je mogoče kaj uspešnega ustvariti. Govornik zabavlja nad okrajne zastope na Štajerskem in pravi, da veljajo mnogo denarja, a nijso za družega, kot za politično agitacijo. Ako se hoče, kar narodna stranka želi, da naj stori vsak, kar hoče, potem začne vladati anarhija v deželi (Velik upor na desnej strani) potem bodo na enkrat nehali tujci prihajati v deželo kranjsko. Kranjska, pravi sramotilno vitez Vesteneck, ima v zadnjem času črnih pik dovolj, (res, taki ljudje ko je on, so jej velika in grda pika. Ur.) naj se ne dela na to, da se te pike spremene v eno veliko marogo črez celo deželo. (Ugovor na levoj strani.)

Pri glasovanju se potem sprejme drugi predlog o glavnih občinah. Narodni poslanci

glasujejo proti. K tretjemu predlogu odseka, naj se okrajnim glavarjem naroči, da gledajo, da ne bodo župani pobirali neopravičene takse, govori poslanec Svetec: Jaz se moram izjaviti proti temu nasvetu, ker nima družega namena, kakor okrajnim glavarstvom dati priliko še bolj s silo segati v avtonomijo občin. Saj imajo okrajna glavarstva že tako preveč prilike vmešavati se v občinske stvari. V obče pa ima naše ljudstvo mnogo spoštovanja pred c. k. uradom, tako da nij treba menda kakega posebnega pooblastila za nje, ako se hočejo o katerej občinski stvari prepričati. Pri nas, kjer se c. k. okrajni glavarji navadno bolj pečajo z volilnimi agitacijami, nego li z upravnimi posli, sta za nje dve vrsti županov. Eni župani okr. glavarjem storé vse na ljubo, drugi bolj samostojni možje nazivajo se od njih „narodne klerikalce“. Prvi lahko županijo kakor hočejo, oni imajo za vse v c. kr. okrajnih glavarjih svoje zaštitnike. (Čujte! Čujte! na levoj.)

Drugi pa imajo od glavarjev zmirom sitnosti, se ve da le za to, ker pri volitvah ne plešejo tako, kakor c. kr. okrajni glavar gode. Nobenega ukaza tak narodni župan ne dobi tako, da mu ne bi bila zagrožena kazen 5 do 10 gld. in zmirom ga okrajni glavar z raznimi sitnostmi lovi, ali ga ne bo doma, ali pa če ne bo našel pisarja, tako dolgo, da bi ga ujel, misleč si, kadar ga imam, potem ga bom pa že pestil in stresel. Gospoda, da bi mi to malo betvico občinske avtonomije, kar je imamo, še bolj stisnili, zato vendar ne podajme roke. Saj se danes skoro vsak sposoben mož rad ogne županstva, in se ga bode še bolj ogibal, če se sprejme in v dejansko veljavo uvede ta nepotrebn in nevarni predlog. (Živahna pohvala.)

Dr. Vošnjak: Res čudno je, da vidimo na poročevalčevem mestu vedno jednega in istega gospoda (Vestenecka). Ta gospod je c. kr. političen uradnik in misli, da ako on strogo ravna proti svojim uradnikom, more isto storiti tudi nasproti županom. Ta gospod poročevalec je danes prav razaljšivo govoril o kranjskih občinah. Jaz imam tudi kot deželni odbornik opraviti z občinami in morem ter moram reči, da tako slabo v občinah vendar nij, to se ve, da se ne sme zahtevati, da bi kmetske občine birokratično in vse nemško uradovale, kakor to gospod poročevalec želi. Za slab kompliment, ki ga je g. Vesteneck kranjskim občinam naredil, naj se mu župani zahvalijo. — Zmirom se od vaše strani vé toliko pripovedovati o surovosti Kranjcev; jaz pa morem reči, da o takih surovostih, kakor se godé na Dunaji ali pa na nemškem Pruskem, na Kranjskem vendar še slišali nijsmo. Jaz moram tedaj odločno protestovati zoper to, da se kranjska dežela v kranjskem deželnem zboru od one strani grdo sramoti. (Živahna pohvala na levoj in mej poslušalci.) Gospoda, črne pike kranjske dežele, katere je g. Vesteneck omenjal, so v nezakonitostih, ki so se vršile pri volitvah, ko so nekateri c. kr. okrajni glavarji tako nesramno gazili postavo. (Burno odobravanje.) To je črna pika kranjske dežele, da sedi v deželnem zboru po nezakonitih činih voljena večina, ki ne zastopa ogromne večine prebivalcev dežele. (Živahna pohvala.) Se ve da g. c. kr. okrajni glavar, današnji poročevalec, je v svojem okraji dosti hudih skušenj napravil.

Vesteneck poziva predsedujočega dežel-

nega glavarja, naj opozori govornika na dostojnost.

Deželni glavar Kaltenegger opomni govornika, naj pri stvari otane.

Dr. Vošnjak: Mene ne bode g. vitez Vesteneck učil dostojnosti, a če nas on vedno provocira, mi ne bomo odgovora dolžni ostajali. Jaz se tedaj odločno protivim temu predlogu in bodem glasoval za to, da se o njem preide na dnevni red.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. julija.

Nedavno je praška „Politik“ zahtevala preustrojenje „pressbureaua“ in osobne spremembe v avstrijskem uradništvu. Omenjeni list je gledé zadnje točke zahteval, da na čelu uradov ne smejo stati taki uradniki, ki delajo nasproti Taaffejevim nameram. S tem pa je „Politik“ dregnila prav v sršenovo gnezdo, in židovske nemške novine na Dunaji so zagnale tak krik, da jih je moral potolažiti v Pragi izhajajoči oficijozni „Prager Abdl.“, a udari ob jednom nesramno po Čelih, na kar temu listu „Politik“ daje dostojen odgovor. Gotovo pa je, da Taaffe ustavoverne uradnike preveč zoper sebe agitirati pusti, žalibog!

Za sekcijškega čefa v naučnem ministertvu namestu Lehmayra bode baje imenovan Čeh dr. Anton Randa, profesor civilnega prava na vseučilišči v Pragi. Židje pišejo, da je to udarec v obraz Nemcem, da bode vodil šolstvo v Avstriji Čeh.

Dva dunajska nemška časopisa „D. Ztg.“ in „N. Fr. Pr.“ sta senzacionalne stvari pripovedala, ki so se baje godile v ministertvu, predno da se je „popravilo“. Oficijozni listi so sicer vsemu oporekavali, a oba zavedena lista sta kategorično trdila istinost svojih poročil še na dalje. Ako pa je bilo na celej stvari kaj istine, razglasiti so jo morali zagriženi centralistiški uradniki v ministertvu. Z ozirom na to je še le umljivo poročilo, da se je pričela v dveh ministertvih disciplinarna preiskava zaradi silne indiskrecije a nekaterim chefom so se poklicali v spomin ukazi gledé varovanja uradne tajnosti.

Vnanje države.

Vse kaže na to, da bode ravno berlinska konferenca prouzročila občni in morda zadnji boj na Balkanu proti Turčiji. A tudi ta se pripravlja za ta slučaj. Osman paša name-rava v obrambo Janine postaviti v severnej in južnej Albaniji po jeden armadni kor, albanska liga pa je dobila baje od Turčije oficijalen nalog, da se postavi proti Črnej gori. Tem javnim turškim pripravam nasproti pa je mej evropskimi vlastimi opazovati zopet nekaka neodločnost. Kakor se poroča vlasti ne bodo kmalu še izročile identične skupne note Turčiji in še potem, ko jej jo bodo izročile, bodo čakale 14 dnij. Da se na odpor pripravi, za to ima dakle Turčija dosti časa.

Kakor smo uže včeraj na kratko poročili, je Gladstone v angleške spodnje zbornici izrazil nadejo, da se bode Turčija uklonila sklepom evropskih vlastij. Gladstone je dejal, da angleška politika neprenehoma dela na to, da se točno izvrši berlinski dogovor. Gledé turškega vprašanja je dejal, da se sklepi berlinske konference še niso oficijalno javili Turškej, vendar se je Turčija vselej modro uklonila, kadar so bile vlasti res složne in tako bode gotovo tudi zdaj storila.

Domače stvari.

— (Bivši kranjski deželni predsednik Kallina. †) Ravno pred končevanjem tega lista smo izvedeli, da je prišel na tukajšnjo deželno vlado telegram, ki poroča naglo smrt bivšega kranjskega deželnega

predsednika gosp. Kalline, zdaj moravskega c. kr. namestnika. Zadel ga je mrtud. Ta vest bode tudi na Kranjskem in zlasti po Ljubljani velik pozor vzbudila in bode z obžalovanjem na znanje vzeta. Poleg vsega namreč ne smemo in nečemo kranjski Slovenci nikdar pozabiti, da je bil Kallina sicer pravičen, mož pozitivnega zakona, mož, kateremu so se grda agitacijska sredstva ljudij à la Vesteneck gnjusila. Prej smo bili Slovenci vajeni deželnih načelnikov kakor Bach, Auer-sperg, Widmann, katerim nij bilo mar, da smo pred postavo vsi enaki, narodni Slovenci in Nemei; predsednikov, ki niso priznavali po svojih dejanjih, da imamo tudi mi narodnjaki eksistenčno opravičenje, nego so nas trli pri volitvah, kolikor so le mogli. Kallina je bil pa vendar jeden tistih, pod katerim je vsaj zakon vladal, kateri je bil pri volitvah objektiven, kakor je pri nastopu vlade obljubil. Sicer birokrat, torej nemški izrejen, nij mogel biti prijatelj slovenske stvari. Ali bil je prijatelj vsaj one nepristranosti, ki meri vsaj vnanje obe stranki z enakim zakonom. Zato mu bode hvaležen spomin tudi v nas.

— (Iz deželnega zbora kranjskega.) V včerajšnji seji deželnega zbora je dr. Vošnjak v imenu narodnih poslancev izjavil, da so poročila in dolžitve nemških časopisov krive, ki poročajo, da so kranjski narodni poslanci napadali uradnike in posebno okrajne glavarje sploh; temuč on pravi, da so narodnjaki grajali in v mislih imeli le tiste c. kr. okrajne glavarje, ki se več s politično agitacijo pečajo kot z upravnistvom, ki je njih dolžnost. Narodna stranka ne želi tej vladi zadreg delati, temuč jo podpirati, samo strankarsko agitiranje uradnikov mora grajati. Deželni predsednik Winkler je na to pristavil obširen odgovor, da on tudi govorov v predzadnjih sejah nij tako razumel, kakor da bi se napadalo uradništvo sploh, temuč posameznih uradnikov dejanja, o katerih vlada ne ve še, ali so resnična, pa jih hoče preiskavati. Vladi more le ljubo biti, da sliši pritožbe od najbolj poklicane strani, od ljudskih zastopnikov, sicer pa bode res napadeno avtoriteto uže branila. Celo izjavo Vošnjakovo in odgovor deželnega predsednika prinesemo v poročilu te seje, ko na vrsto pride. —

— (Najden mrtvec.) Iz Lukovice se nam piše dné 10. t. m.: Na Brdu v graščinskem gozdu so našli dné 9. t. m. skoro uže čisto segnjito truplo bivšega poštnega ekspeditorja iz Lukovice, Petra Žontarja, kateri je bil zginil dné 1. maja t. l. vsled preiskave, ki mu jo je bil napravil po Kranjskem znani poštni komisar. Ranjki se je ustrelil, in ljudje obžalujejo njegovo žalostno osodo, ker je mnenje splošno, da so ono preiskavo prouzročili osobni interesi nekaterih ljudij.

— (Pomoček zoper točo.) Piše se nam: Nedavno je po Pivki toča opustošila vse polje. Poslušajte, kakovo vražno sredstvo je proti tacemu zlu dobro! Kupi se nov nož, ki se vse tri božične večere položi na mizo k poprtnikom, da se naleze „žegnove“. Nikakor pa se ga ne sme potem posluževati, če ne zgubi „žegne“. Ko nastane huda ura, odpre se ta nož, ter na planem postavi na hrbet. Coprnice, ki po oblaciš svigajo in delajo točo, bojé se tako „strašno“ tega noža, da ali pocepajo na tla ali pa beže drugam. To nam je v Matenjej vasi pravil star očanec, ter da je le takemu nožu samemu hvala, ka njemu nij toča

potolkla polja, njegovim drugom pa, ki ga ne premorejo, vzel je vrag vse. Tedaj le tacih nožev si omislite, in pomagano bo vsem, ki imate babjo vero.

— (Življenje otel.) Piše se nam z Notranjskega: Pretečeni teden otel je trnski duhovnik necemu štiriletnemu paglavcu življenje. Na koncu omenjenega sela nrhaja se globoka apnenica, zadnji čas so jo precej izpraznili, a vsled neprestanega deževja je polna vode. Tod mimo vodi pot šetajočega še duhovnega gospoda. Od daleč uže vidi dečka tik apnenice igrati se, a prišedši mimo, zapazi pod površino vode še drugo otročjo glavo. Kakor je bil, nepomišljaje se, skoči blagi mož v vodo, ter zgrabi pojemajočega otroka. Babure selske pa, vidé to od daleč, začno kričati na vse grlo: „Joj, joj, gospod so se utopili!“ Prišedšim na kraj nesreče, pomoli jim vrli duhovnik polu mrtvo, vendar oteto dete iz vode. Križ pa je bil njega samega spraviti na suho. Skočivši v apnenico, pogreznil se je bil globoko v mehko apno, ki je še poleg tega pri vsacem ganutji in koraku polzelo, a voda mu je bila do vratu. Vendar so ga izvlekli srečno.

Listnica uredništva: Več dopisov, katerih ta teden zaradi pomanjkanja prostora, ki ga nam jemlje poročevanje iz deželnih zborov, nismo mogli uvrstiti, pride prihodnji teden na vrsto.

Dunajska borza 10. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni dr. dolg v bankovcih . . .	72	gld.	80	kr.
Enotni dr. dolg v srebru . . .	73	gld.	40	kr.
Zlata renta . . .	88	gld.	—	kr.
1860 dr. posojilo . . .	133	gld.	—	kr.
Akcije narodne banke . . .	829	gld.	—	kr.
Kreditne akcije . . .	281	gld.	—	kr.
London . . .	117	gld.	70	kr.
Srebro . . .	—	gld.	—	kr.
Napol. . .	9	gld.	35	kr.
C. kr. cekini . . .	5	gld.	55	kr.
Državne marke . . .	57	gld.	75	kr.

Tržne cene

v Ljubljani 10. julija t. l.

Pšenica hektoliter 10 gld. 24 kr. — rež 6 gld. 99 kr.; — ječmen 4 gld. 43 kr.; — oves 3 gld. 90 kr.; — ajda 6 gld. 18 kr.; — pros 6 gld. 50 kr.; — koruza 6 gld. 50 kr.; — krompir 100 kilogramov 4 gld. — kr.; — fižol hektoliter 9 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 80 kr.; mast — gld. 76 kr.; — špeh frišen — gld. 70 kr.; špeh povojen — gld. 72 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — teletnine 44 kr.; — svinjsko meso 64 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 14 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. 20 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Gold. 8.

platnena obleka.

Gold. 4.

lister-sako, rujav ali črn.

Gold. 7.

platnena oprava.

Gold. 5.

platnena spalna suknja.

Gold. 2 do 7.

platnena obleka za dečke in deklice,

(velikosti od 2 let počenši).

pri

(267—6)

M. Neumann-u,

Ljubljana, Slonove ulice št. 11.

Odpretje kupčije.

Udano naznanjam s tem, da sem z denašnjim dnem otvoril na Preširnovem trgu (črevljarske ulice)

kupčijo s specerijskim, materialnim blagom in z barvami

ter se dozvoljujem svojo na novo izbrano zalogo blaga priporočati vsem za mnogobrojni obisk ter zagotavljam, da bodem svoje p. n. naročnike zmirom po svoji moči zadovoljil. — Svojo dozdanjo kupčijo v Šiški bodem še imel kot podružnico.

V Ljubljani, dne 1. julija 1880.

Udani

Makso Maurer.

(300—4)

Franjo Thomann,

pozlatar,

v Ljubljani, sv. Petra cesta h. št. 17, priporoča se preč. duhovenstvu in župnim predstojnikom za izdelovanje pozlataških del, prenovljenje altarjev, tabernaklov, prižnic, križevpotov, različnih podob, križev in okvirov.

Tudi iz novega se vsa ta dela izgotavljajo v vsakem slogu prav okusno za dolgotrajnost in po nizki ceni.

Vsa naročila se brzo, lepo in po nizki ceni izvršujejo.

(312—2)

Neveste isče

28 leten trgovec. Mož je brdák in ljubeznjiv ter ima v kraji blizu velikega mesta svojo trgovino, katera mu vsako leto daje 3000 do 4000 gld. dohodkov. Gospodičine — ne preko 22 let — imejoče blago srce in dovoljno izobraženje in hoteče dobre žene in vrle gospodinje biti, naj izvolijo svoje dopise s slikami do 15. t. m. poslati pod naslovom: **F. K.** opravništvu „Slovenskega Naroda“.

(304—3)

„KONKORDIJA“

vzajemno zavarovalno društvo v Libercu (Reichenberg) na Češkem,

zavaruje po najnižjih tarifah

poslopja, premakljivo blago i. t. d.,

posebno tudi

žito v kozolcih in živinsko klajo

za dobo od 3 mesecev naprej. — V preteklem letu je „KONKORDIJA“ v oddelku za ogenj prejela 440.930-94 gld. premije, a za pogorišča izplačala 227.098-41 gld., — v svojem 13letnem obstanku je izplačala za pogorišča 3.067.127-05 gld. — Premoženja ima „KONKORDIJA“ več, nego je po matematičnem preračunjenju potrebno. — Škode izplačuje točno in vestno. Oglasila k pristopu sprejema in pojasnila daje podpisani glavni zastop v Ljubljani, kakor tudi okrajna zastopstva po deželi.

V Ljubljani, dne 1. julija 1880.

Glavni zastop „KONKORDIJE“:

Ignacij Valentinčič,

glavni zastopnik.

(317)

Onim, ki imajo trakuljo!

Vsako trakuljo (bandwurm) odpravim popolnem z glavo vred v 1.—2. urah, pri tem pa ne rabim niti niti couso, ni granatnih korenin, ni camalle. Sredstvo je zdravilo za človeško truplo in se rabi lahko celo pri otrocih po 1 leto starih popolnem brez bolečin, brez nevarnosti (tudi pismeno), a ne treba preje kakega zdravenja ali posta. Za pravi uspeh jamčim. Kdor ima trakuljo, izve pri meni lahko naslove popolnem ozdravljenih; na uboge bolnike se posebno ozira. V Ljubljani sem v hotelu „pri slonu“ sredo dne 14. julija od 9. ure dopoldne do 4. ure popoldne.

Naslov: **LUTZE & Cie., Freiburg in Baden.**

Večina ljudi je za trakuljo bolnih, niti da sami za to znajo, zdravljajo se pa navadno zaradi pomanjkanja krvi. Znamenja so: odločujoče se od človeka posamni deli, jednaki belim koščkom testá, plavi obroči okolo očí, bled obraz, mračno oko, neslast do jedi a drugi pot huda lakota, slabost, onemoglost na tešcem želodeci ali po nekaterih jedéh, včasih prihaja nekaj klopčič do vratu, zgaga, kislina v želodeci, zaslinjenje, boli glava, omotica, neredno čiščenje, srbi zadnica, gibanje in sesajanje bolečine v črevesu, bel jezik, bitje srca.

(313)

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Tržišče.
8. julija:
Pri Slonu: Glas iz Dunaja. — Comeli, Henry iz Trsta. — Brüggermann iz Dunaja. — Sonnenberg iz Zagreba. — Spitzkopf iz Dunaja. — Pri Mallé: Krükl iz Dunaja. — Kobler iz Reke. — Hirschman iz Dunaja. — Schlesinger iz Grada. — Atlas iz Dunaja.

V najem

se daje od 1. oktobra t. l. za najmanj 3 leta

hotel Klembas

v Brežicah na Štajerskem.

Dotični hotel ima pri tleh 5 sob za gostilno, kuhinjo, kleti, hleve za konje, mesnico in prostoro za vozove. V I. nadstropji 9 sob za potnike, 1 kuhinjo in jedno veliko dvorano za ples in gledališne predstave.

Tudi je pri hiši ameriška ledenica, vrt za goste s kegljiščem, ki se v zimskem času lahko kuri. Razen poslopja se daje v najem tudi nekaj njiv in travnikov prav blizu mesta.

Opozoruje se pa, da mora najemnik priskrbeti si pohištvo sam, razen onega, kolikor ga je treba za gostilniški namen.

Natančni pogoji se poizvejo pri lastnici gospé **Mariji Lenček** na **Blanci** pri Sevnici (Lichtenwald) na Štajerskem.

(314—1)

V najem se dá

žaga in málín v Pred-Jami,

sestoječa iz 6 tečajev. Žaga je nedaleč od Prečne, tri četrti ure od Novega mesta ter je bila z vsemi posamnimi deli vred popolnem na novo narejena leta 1879. Z žago je združen tudi málín, ima zmirom dosti vode, tako da delo nigdar ne zastaje. Razen tega se pa dajo v najem tudi zraven stoječi **svinjaki**, šupa in blizu ležeča dva kosa polja. V najem se dá po javnej dražbi

dne 7. avgusta ob 10. uri dopoldne

v **Pred-Jami** na tri leta in po preteklih teh letih še za nadalje v vzajemno četrletno odpovedjo. Kdor hoče vzeti v najem, mora priti sam ali pa naj pošlje legalnega zastopnika, pred dražbo pa se mora lastniku málina ali njega zastopniku izročiti primerna kavejca. Najemniški pogoji se izvedó na dan dražbe ali pa preje pri **gradskem oskrbníštvu v Zalogu** (Breitenau).

Gradsko oskrbníštvo v Zalogu,

dne 6. julija 1880.

(316—1)

Cenilnik rudninskih vodá lekarne Piccoli k „angelju“

v Ljubljani, na dunajske cesti.

(108—20)

Carlsbader Mühlbrunn, 1 sklenica	—	gld. 40 kr.
Sprudelsalz, „	1	„ — „
Friedrichshaller Bitterwasser, 1 sklenica	—	„ 35 „
Giesshübl-Puchsteiner Sauerbrunn, 1 velika sklenica	—	„ 40 „
Gleichenberger Constantinquelle, 1 sklenica	—	„ 25 „
Haller Jodquelle, 1 sklenica	—	„ 35 „
Marienbader Kreutzbrunn, 1 sklenica	—	„ 35 „
Meerwasser-Mutterlauge, za pripravo morskih kopelj, 1 sklenica	—	„ 40 „
Ofner Rakozkyquelle, 1 sklenica	—	„ 20 „
Preblauer Sauerbrunn, 1 sklenica	—	„ 18 „
Selters-wasser, 1 sklenica	—	„ 30 „

Naročila se izvršujejo točno proti poštnemu povzetju.

Severno-nemški Lloyd

(Norddeutscher Lloyd)

v avstrijske državi koncesionirana

parobrodna družba.

Direktna redna poštna parobrodna vožnja mej

Bremenom in Ameriko.

Poleg najnižje cene prevoznji in najsolidnejšega ravnanja s potniki, priporoča se za natančnejša pojasnila uradno potrjeno

Glavno zastopstvo severno-nemškega Lloydja za Kranjsko

R. Ranzinger,

(39—13)

spediteur juž. železnice,

na dunajske cesti, št. 13 nova, v Ljubljani.

Sprejmo se zanesljivi agenti za okraje na Kranjskem.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.